

vindes noget ved Nævningerne, saa indrømmer jeg, at disses Indførelse vil medføre nogen Byrde for Befolkningen. Det rammer nu ikke mange; efter den Maade, hvorpaa Nævningekompetencen er indrettet, er det jo ikke saa særdeles mange, der bliver forulempet ved at blive kaldt ind som Nævninger, men det er naturligvis en Ulempe. Det er imidlertid den Slags Ulemper, som ethvert Samfundsmedlem maa underkaste sig, naar det gælder en Samfundsinteresse. Jeg indrømmer, at der efter den nye Ordning lige saa godt kan finde Retsvildfarelser Sted, som der nu finder Sted efter den gamle Ordning. Det kan godt være, at der endogsaa bliver flere retsvildfarne Dømme med Nævningerne, men det kan kun være i frifindende Retning. Dømme til Straf kan nemlig Nævningerne ikke gøre alene, der kommer Fagdommøren med som den anden Stemme. Men der kan naturligvis finde Retsvildfarelser Sted, og derpaa har vi jo Eksempler fra andre Lande, maaske mange Eksempler. Jeg tror nu ikke, der vil blive saa mange hos os. De kan fremkomme af to Grunde; den ene, at det drejer sig om at afgøre, hvad der er retsstridigt, at det virkelig gælder om Grænse-spørgsmaal, hvor lige saa godt en Fagdommer som Lægmanden kan være i Tvivl om Grænserne, naar det skal bestemmes, om noget er retsstridigt eller ikke. Og den anden Grund er den, at Medlidenheden imod Loven kommer i Betragtning. Og i den Henseende vil jeg gøre opmærksom paa, at ingen moderne Straffelov undlader at tage Hensyn til saadanne berettigede Interesser som Familieforhold o. lign. Der finder af Hensyn hertil just ikke Erfindelse Sted, men en betydelig Nedsættelse af Straffen, saa der er ingen reel Forskel paa, om det er Nævninger, der frifinder, eller om det er Fagdommere, der siger: Saa nedsætter vi med den Beføjelse, som Loven giver, Straffen under disse ekstraordinære Omstændigheder.

Saa vil jeg angaaende Talen om, at vi lige saa godt kan blive ved den nuværende Ordning, og at det er teoretiske Jurister, der har lavet den foreslaaede Ordning, som Befolkningen ikke forstaar, og som den blot vil blive ked af, sige, at det dog ikke blot er teoretiske Jurister, der har sat hele dette i Scene. Det var for det første ikke blot teoretiske Jurister, som under Grundlovsforhandlingerne i 1849 satte disse Fordringer igennem, der var dog ogsaa andre Medlemmer, der stemte

derfor, ogsaa Ikke-Jurister. Og naar jeg ser hen til de Kommissioner, som har været, vil jeg erkende, at jeg, da jeg i 1870 traadte ind i Kommissionen efter Kriegers Opfordring, som man jo ikke kunde afslaa — det var en Mand, overfor hvem man overhovedet ikke gerne afslog noget Arbejde — ganske vist kun var teoretisk Jurist og ikke havde nogen praktisk Erfaring, men alle de andre Kommissionsmedlemmer — Nellemann maaske undtagen, han var maaske ogsaa den Gang kun teoretisk Jurist —, Liebe, Brock, V. Ussing, Krieger, Rimestad og Nyholm, var dog praktiske Jurister, som gennem deres Livserfaring havde en hel Del Forstaaelse af, hvad Befolkningens Trang var, det vil sige, hvad den processøgende eller den sigtedes Interesse var. I den anden Kommission af 1892 var et højtæret Medlem af denne Forsamling vel den eneste teoretiske Jurist — men det er vel ikke nogen Hemmelighed at røbe, at han som Professor tillige søgte Konstitutioner og midlertidige Stillinger indenfor Retterne for at komme ind i det praktiske Retsliv —, men alle de andre: Klein, Rimestad, Ipsen, Thomsen, Ingerslev, Ricard og N. J. Larsen var dog praktiske Jurister, ja, N. J. Larsens Virksomhed var end ikke egentlig juridisk Virksomhed, idet han var Forsikringsdirektør. Alle disse Mænd har dog gennem deres Livserfaringer haft nogen Hjemmel til at tro, at hvad de nu foreslog, var i Befolkningens sande Interesse, selv om Befolkningen ikke selv havde en levende Følelse deraf.

Saa vil jeg endelig sige et Par Ord angaaende Bekostningsspørgsmaalet. Det er rigtigt, at enhver Retsplejereform — ogsaa den af 1909, hvis den gennemførtes — vil koste mere end den nuværende Retsplejeordning, og at særlig den nu foreslaaede Reform vil koste noget mere, idet den vil koste ca. 230,000 Kr. mere aarlig end Ordningen af 1909. Nu hører jeg ikke til dem, der mener, at man ikke skal tænke paa, om Statskassen kan bære de Udgifter, man paabyrder den. De Betragtninger, der gentagne Gange i finansielle Sager er blevet fremsat af Højres Ordfører (Bramsen) her i Salen, deler jeg fuldstændig; der maa tages Hensyn til, hvad Statskassen kan bære. Men jeg sondrer imellem to Arter af Udgifter, først dem, som jeg vil kalde de fundamentale, udadtil med Hensyn til Forsvaret, indadtil med Hensyn til en betryggende Retsplejeordning, betrygget ikke blot ved den øjeblikkelige Tilid til Personer, men ved de Principper,